

Kommunledningsförvaltningen
Laila Eklund
laila.eklund@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Revidering av policy och regler för inköp och upphandling

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. anta reviderad policy för inköp och upphandling, daterad 2024-10-22,
2. anta reviderade regler för inköp och upphandling, daterade 2025-01-08,
3. reviderad policy för inköp och upphandling och reviderade regler för inköp och upphandling börjar gälla 2025-03-01.

Ärendet

Beskrivning av ärendet

Inköpsavdelningen har fått i uppdrag att undersöka möjligheten att ta ett större ansvar inom direktupphandlingar. För närvarande utförs direktupphandlingar upp till direktupphandlingsgränsen av certifierade utsedda direktupphandlare i verksamheterna. Det har identifierats områden där det är möjligt att öka effektiviteten och rättssäkerheten. Det har även konstaterats att verksamheterna har utmaningar med att direktupphandlingar utförs i verksamheterna och att det kräver mycket stöd från Inköpsavdelningen, trots utbildningsinsatser, stöd och mallar. Det har även identifierats att det finns behov av stöd när det kommer till förnyade konkurrensutsättningar (FKU) och vid avrop via dynamiska inköpssystem (DIS).

Det är lagkrav på dokumentationsplikt för direktupphandlingar över 100 000 kronor. Om dessa hanteras av Inköpsavdelningen innebär det ökad rättssäkerhet och efterlevnad av upphandlingslagstiftning genom att Inköpsavdelningen säkerställer dokumentationsplikten samt minskar risken för otillåtna direktupphandlingar som annars kan medföra upphandlingsskadeavgift om detta inte följs.

Att inkludera direktupphandlingar över 100 000 kr samt stöd vid FKU i inköpsavdelningens uppdrag skulle förutom ökad övergripande kontroll över inköp medföra flera positiva effekter såsom högre effektivitet och kvalitet på upphandlingsarbetet.

Genom att använda den samlade expertkompetensen som finns på Inköpsavdelningen blir det effektivare och mer rättssäkert i stället för att det utförs av personer som sällan gör direktupphandlingar och kan vara osäkra i rollen. Det blir bättre resurs- och kompetensutnyttjande då verksamheterna kan fokusera mer på sin kärnverksamhet.

Denna åtgärd skulle vara ett viktigt steg mot att optimera och effektivisera direktupphandlingsprocessen inom kommunen.

De styrande dokumenten för inköp och upphandling behöver revideras för att anpassas till den föreslagna förändringen.

Policyn för inköp och upphandling föreslås revideras så det förtydligas att varje nämnd är en egen upphandlande myndighet.

För att kunna arbeta strategisk och effektivt med inköp och upphandling krävs att samordning av nämndernas behov vid upphandling samt att upphandlade avtal ska kunna användas av alla nämnder. Detta förtydligas i den föreslagna revideringen av regler för inköp och upphandling.

Regler för inköp och upphandling föreslås revideras så att det framgår att direktupphandlingar över 100 000 kr ska hanteras via Inköpsavdelningen samt att FKU och DIS ska genomföras i elektroniskt system. För att säkerställa rättssäkerheten och en transparent och digital process ska FKU genomföras med stöd av Inköpsavdelningen.

Föreslagna ändringar i policy för inköp och upphandling samt regler för inköp och upphandling har skickats på remiss till nämnderna med sista svarsdatum 2024-12-31 att inkomma med synpunkter. Efter inkomna remissvar görs förtydligande i reglerna att samordning av behov vid upphandling endast gäller vid upphandlingar över 100 000 kr samt att Inköpsavdelningen ger stöd för detta.

De nya styrdokumentet föreslås börja gälla 1 mars 2025.

Ekonomiska konsekvenser

Mellan september 2022 och september 2023 uppgick inköp som föll under direktupphandlingsgränserna till cirka 105 miljoner, varav ca 64 miljoner kronor avser köp utanför avtal.

Genom att låta inköpsavdelningen hantera även direktupphandlingar där anskaffningsvärdet överskrider 100 000 kr kan kommunen dra nytta av inköpsavdelningens samlade resurser, kompetens och erfarenhet. Det skulle även möjliggöra att använda direktupphandling som ett strategiskt verktyg.

Det skulle medföra effektivisering genom möjlighet till samordning av nämndernas behov och ökad avtalstrohet genom att fler avtal upphandlas med alla nämnders behov i åtanke. Detta skulle i sin tur bidra till ökat användande av förhandling vid direktupphandling samt möjliggöra lägre priser vid samlade volymer.

Fler produkter och tjänster som upphandlas av Inköpsavdelningen blir tillgängliga i kommunens e-handelsverktyg. Det medför en sammanhållen digital inköpsprocess från behov till betalning som effektiviserar beställnings- och fakturaprocessen samt styr inköpen till avtalade leverantörer, produkter/tjänster och avtalade priser.

Det kan också minska risken för felaktiga inköp eller bristande efterlevnad av lagstiftningen och minska risken för upphandlingsskadeavgift.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Genom att utöka inköpsavdelningens uppdrag kan det få positiva konsekvenser för det lokala näringslivet eftersom det många gånger är direktupphandlingar som är aktuella för små och medelstora lokala företag. Det kan bidra till att uppnå målen i Näringslivsprogrammet, där målet för Nöjd Upphandlings Index (NUI) ingår, genom att möjliggöra för lokala företag att delta i kommunens direktupphandlingar. Det skulle även säkerställa rättssäkerheten och efterlevnaden av avtal och avrop via FKU som också påverkar det lokala näringslivet om detta inte görs på rätt sätt. Det kan även få positiva effekter när det gäller social och miljömässig hållbarhet även vid direktupphandlingar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2025-01-08

Förslag, Policy för inköp och upphandling, daterade 2024-10-22

Förslag, Regler för inköp och upphandling, daterade 2025-01-08

Protokollsutdrag, Kommunstyrelsen 2024-10-29 (2024-10-29 KS §236)

Protokollsutdrag, Tekniska nämnden 2024-12-12 (2024-12-12 TN §172)

Protokollsutdrag, Upplevelsenämnden (2024-12-12 UPN §124)

UAN- Svar på remiss om Regler och Policy för upphandling 2024-11-04

Protokollsutdrag, Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden 2024-12-11 (2024-12-11 UAN §184)

Protokollsutdrag, Socialnämnden (2024-12-12 SN §194)

Protokollsutdrag, Miljö- och byggnadsnämnden (2024-12-12 MBN §214)

VON, Remissvar inköp och upphandling

Protokollsutdrag, Vård- och omsorgsnämnden (2024-12-11 VON §185)

Daniel Jansson-Hammargren
Kommundirektör
Enköpings kommun

Laila Eklund
Inköpschef
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:

Miljö- och byggnadsnämnden, för kännedom

Socialnämnden, för kännedom
Tekniska nämnden, för kännedom
Upplevelsenämnden, för kännedom
Utbildningsnämnden, för kännedom
Vård- och omsorgsnämnden, för kännedom
Kommunstyrelsen, för kännedom
Valnämnden, för kännedom